

Laptalajdonos
 Ösv. VÁKAR LAJOSNR
 Feltalál és szerkeszt
 RESERGH VIKTOR
 Kiadóhivatal:
 Vákár könyv- és papírkere-
 kedése, hová a hirdetések
 árát és előfizetési díjak elő-
 re küldendők.
 Egyen száma ára Lei 2.-

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Működési ár:
 Egész évre Lei 160.-
 Félévre 80.-
 Negyedévre 40.-
 Külföldre egy évre . 440.-
 Hirdetési díjak a leg-
 olcsóbban számítottnak.
 Kézfiratok nem adatkak vissza
 Nyilatéati közlemények
 díja soronként Lei 25.-
 Megjelenik minden vasárnap

Egy lépéssel tovább...

Nem szorul hosszas magyarázatra, hogy a közle-
 dedés gondolata egyre tárgyaltabb fogalom lesz kö-
 sültünk. Naponként érezzük az ék repertó munkáját.
 Minden vonalon. Mintha már ki is püszült volna a
 magasabb szempont, az ideálisabb igyekezet az együtt-
 élő népek összehozására.

Már csupán a sátoros ünnepek vezércikkjeiben
 vet még egy-egy hullámot az utópia látszó el-
 gondolás, hogy ezen a földön meg kell találni az
 egymás mellett élő népek számára a kibékülésnek, a
 fejlődésnek, az összefogásnak lehetőségét. Karácsony-
 os húsvéti hangulat téma már csak a mi életünknek
 ez az alapvető kérdése, amelyről nyugalmunk, kenyé-
 rünk, jövőnk függ.

Szomorúan állapíthatjuk meg, hogy naponként
 távolodunk az erdélyi szellemtől. Egyre jobban elvessz
 az erdélyiségnek az a valódi értelme és tartalma,
 amely egymás kulturájának tisztelőben tartását, meg-
 becslését jelentette.

Még legközelebb voltunk a „beteljesüléshez” az
 1918-as 1919-es esztendőkből. Akkor mintha érezni
 lehetett valamelyes komoly szándékot az iránt, hogy
 a világháború tanulságain felépüljön az együttélésnek
 a megortésen és testvéri szereteten alapuló műve. Az
 alba-jutál pontokban megcsendül még az a remény-
 fakasztó hang, amely az új államépítésben szükséges-
 nek látja a szeretetnek, a békeségnek és kibékülés-
 nek parancsát.

De minden veszendőbe ment később, elvezett a
 béke igyekezet gyenge hangja azokban a faji és egyéb
 alapokon elindított gyűlölet „világnesetekben”, amelyek
 azóta fergétségge toronyosultak a világ felett.

Mi szegény kis népek alaposan ráfáztunk, sokra
 a világalomra törő marakodásokra, amelyek kiter-
 mélték a „tisztálóságosságok” parancsuralmi gyűlöletet.
 Mem reánk szabták azokat az új fogalmakat, amelyek-
 nek divata a mi békes földdarabunkat is lassan po-
 kollá váltottatják.

A baj most már feltartóshatatlan. A pusztító
 gyűlölet csiráját ide is behurcolták. Ki tudná meg-
 mondani, hova vezet ez az út.

Jól esik azonban időnként arról hallani, hogy
 még huzvétii veserckikkéből és más alkalmi jószándé-
 kokból feltör az ittélő népek kibékítésének gondolata.

Bárhán látván a múlt Karácsonykor elindította
 a Románia és Magyarország közötti jóviszony kialakí-
 tásának szükségességét. Most a „Pesti Napló” húsvéti
 veserckikkében egy lépéssel tovább vieti az nagy-
 tu yu vesergondolatot és ismételtén sürgeti, hogy fel-
 vegyék a román-magyar tárgyalások fonalát a két
 állam közötti barátságos viszony megteremtésére.

Mindenki jól érzi, hogy ettől függ a kisebbségi
 élet enyhítése, kilátásosabb, ígéretesebb megoldása.

Természetesen a diplomácia dolga a kivitelesés.
 Láttunk mi már egyik-napról a másikra késhogyre
 menő hangulatokat lesseregni a diplomácia bossorkány
 konyhájában. Ott nincsen lehetetlenség. Ha akarják.

Ha az érdekeket úgy sorakostatják, akkor mi id-ent
 már holnap szerethetjük egymást.

Ha pedig valaki minket is megkérdezne, minket
 az együttélő, egymásra usított, mesterséges gyűlölet-
 ben tartott népet, akkor mi megmondanánk a szívünk-
 ben élő igazságot, amely áhítosza a békeséget.

Reménykedve hiszünk abban, hogy mi ezen a
 földdarabon együttélésre teremtett népek, végre meg-
 találjuk azokat a módosítokat, amely nélkül nem lehet
 egészságes, alkotó államéletet élni. Megtaláljuk a meg-
 bocsátásnak és kibékülésnek útját, amelyen együttesen
 haladva szolgálhatjuk csupán az eredményes jövőt.

A munkásbiztosítási törvény szigorítása és kiterjesztése.

A most lerárult parlamenti ülésnek egyik agyon-
 halmosított ülésén, március 19-én került a szenátusban
 tárgyalásra egy törvényjavaslat, mely a kikötői mun-
 kások szociális biztosításának ürügye alatt, a munkás-
 biztosítási törvény számos rendelkezését éreghetően
 megssorítani igyekezett, érvényre juttatva több fontos
 kérdésben azt az álláspontot, melyet a munkásbisto-
 sítási pénztár vesetőségének a bíróságok előtt elfogad-
 tatása nem sikerült.

A javaslatban elsőnek Oanea liberális szenátor
 szólott hozzá, ki azt élesen bírálta, majd én kértem szót
 és a gyorsírói jegyzetnek szerint a következőket fej-
 tettem ki:

„Első pillantásra azt hittem, hogy miután a ja-
 vaslat bevezető rendelkezésével a kikötői munkásokra
 vonatkoznak a nekünk Erdélyben kikötőink nincse-
 nek, ez a javaslat nem is érint minket. Tényleg
 azonban csak a javaslat első öt szakasza foglalja köz-
 ké kikötői munkásokkal, a 6-13 szakaszokban azon-
 ban most az ülésnek végén egészen egyen sorozat
 rendelkezést akarnak velük megazavastatni, melyet
 még a kereskedelmi törvény s a polgári perrend
 egyes intézkedései is hatályon kívül helyezik s a
 legsúlyosabban sértik az összes érintett társadalmi
 osztályok érdekeit.

E szempontok egy részére már az előttem szóló
 rámutatott s így én most példaképpen a 6 § intéz-
 kedésének sérelmességét akarom megvilágítani, ami-
 ből a Miniszter ur is meggyőződhetik, hogy valóban
 komoly belenzulus késztül a polgárok érdekeibe.

Rég vitatott kérdés, hogy a *kisiparos és kie-
 kereskedő köteles e és mennyiben üzleti könyveket
 vezetni*. Ez a kérdés csak alapos és gondos
 megfontolás után s az összes számbajöhető érdekek
 kellő mérlegelésével oldható majd meg. Esert hagyta
 ezt a törvényhozó nyitva mindenid-ig.

Most jön ez a 6 §-a a módosító munkásbiztosító
 törvénynek, főlebe helyezkedik az összes érdekelt
 miniszteriumoknak s az érvényben levő összes tör-
 vényeknek és kimondja, a *kiskereskedő és kis-
 iparos könyv-vezetési kötelezettségét*. Ez így

abszurdum és elfogadhatatlan. Aki ezt a 6. §-ot
 usövegezte, nincs tisztában azzal, hogy milyen súlyos
 probléma a kisiparos és kiskereskedő könyv-vezet-
 sének kérdése. A kereskedelmi törvény egysége-
 tésének bisottsági tárgyalása során az volt egyik
 legnehézebben megoldható probléma. S Önök est
 most öletszerűen el akarják intézni, mikor a kö-
 vélemény és az érdekeltek erről nem is sejtnek?

Al. Samoil: Ez a törvény nem vonatkozik a
 kisiparosra és kiskereskedőre.

Gyárfás Elemér: A 6. § általánosságban ki-
 mondja, hogy „mindazok a munkások, akik alá
 vannak vetve a munkásbiztosító törvénynek
 kötelesek kereskedelmi könyveket vezetni”. Ez
 kérdés tehát igen is könsérlő érdekli az Ön által
 képviselt társadalmi osztályt! Est a kérdést sokat
 vitattuk, fogjuk meg vitatni, de nem lehet azt meg-
 oldani ily öletszerűen az ülésnek végén.

Nem akarom megismételni az előttem szóló Oanea
 szenátor érveit a 7. és 8. § sokra vonatkozólag,
 csak kijelentem, hogy ezeket mindenben helyeselem
 és csatlakozom azokhoz a kifogásokhoz, hogy köze-
 letesen megengedhetetlen a 7. § ama rendelkezése,
 melynek értelmében ezután a büntetésnek maga a
 munkásbiztosító pénztár igazgatója rohamra ki es
 su-yosan sérelmes a 8. § ama rendelkezése, hogy
 az 1-2%-os hosszjárulás nemcsak a kesspenziáteset,
 hanem mindennemű természetbeni szolgáltatás így
 nevezetesen lakás, élelmesés, fűtés, viágítás stb.
 értéke után is járjon.

Legerélyesebben kell tiltakoznom a 12. s főként
 a 13. §-sok rendelkezései ellen.

Szenátor Urak! Romániában minden természet-
 vagy jogi személy ugyanazon bíróságok jogszolgá-
 ltatása alá tartozik, csak egyes aservezetek eivennek
 kiveteles elbánást, mint pl. a Munkásbiztosító Pen-
 tár, melynek szociális céljaira tekintettel külön bírói
 fórumokat létesítettek. Ha a penztárgyminiszter,
 a földmívelési vagy közoktatásügyi miniszter jogvitába
 keveredik valamelyik polgárral, a rendes bíróságok-
 nak kell magát alávetnie. A munkásbiztosító ezzel
 szemben azt az előnyt élvezi, hogy külön bíróság-
 fordulhat, melynek csak elnöke bíró, tagjai részben
 a penztár kiküldöttjei, mely kiveteles elbánást ter-
 mészetesen csak bizonyos korlátozásokkal enge-
 delyente a törvényhozó, hogy az ne sérthesse meg
 az állampolgárok az adóknak jogait. — Miként lehet-
 séges ezek után, hogy egy ilyen látásúlag jelenték-
 tetlen javaslatba felvettessék olyan rendelkezés, mely-
 nek alapján a munkásbiztosítónak még ehhez a saját
 kiveteles bíróságához sem kell fordulnia, hanem a
 kiróvás elleni felszólalásokat közsíngatással uton
 látható el. Ez est abszurdumnak tartom és egy-
 ben alkotmány-ellenesnek.

Teljes tudatában vagyok annak, Szenátor urak,
 milyen halálán feladat most az ülésnek végén meg-
 támadni egy törvényt, de még is kérem kell a Mi-
 niszter urat, hogy ha semmi egyéb módosításhoz nem
 is járul hozzá, legalább engedje, hogy a 13. § t törül-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

0. jószanság.

0, jószanság, ha tudnék olyanok
 lenni, mint az öregek — jószano,
 nem látni, hogy a néma xeril fák
 mögött felgyul és lángol a világ.

Metszeném a gyümölcsöt csöndesen,
 metszeném mosolyosan, sürgősen,
 mert számolva a nap, mint a ugori
 ru-yosan csengető aranyal.

Titok alatt órsótt aranyomat
 elasztítam, a szembembe nem maradt
 fia peták sem, fölszedték susott
 kezekkel arra tévedt koldusok.

Hátra sem usntem és előre sem,
 maradtam kifosztottan, üresen,
 mint, aki idégis keszeivel
 palotáját, csürét gyújtotta fel.

Tudom, a dú: öregség messzi jár,
 nem lettem bö-cs és nem lettem király
 megmetesetlenül ágának a fák,
 s nem maradnak utánam unokák.

0, kedvesem, te vagy csak vígaszul,
 békéltetésben is ós-ígaszul,
 dacos életben is esset menedék,
 Hagyd, hagyd míg bennem minden majd leég.
 Holló Ernő.

Emberpár-teremtés.

Teremtette Isten a férfit:
 bö-csnek, alkotónak, nagynek,
 — neki adta az Ést élvésését, —
 szellemesnek, harczra, duhejnak.

S teremtette Isten a nőt,
 — befejezven teremtését —
 nőnek misem jutott, hát feldisszította őt,
 s odaadta neki a férfit!

Szűcs Pál.

Az utolsó bosszorkány-per — Ciuc-ban.*

II.

A Ciuc-i utolsó bosszorkány-per első tárgyalását 1735
 augusztus hó 13-án Gheorgheniben tartották. A bírói kart
 Gallo Imre királybíró állította össze. A vádat — hiva-
 talból — „tekintetes nemzetes Gáborffi Gábor ur 8 ke-
 gyelme” képviselte.

Vádlottak: „Gyergyó Széki Joseni-ösv. György
 Ferenc Jánosné Sövér Katalin, Dávid — Alias:
 Sövér Mátýáné Varga Judit és Hompot Tamásné
 Sövér Margit a Ditrau-i nemzetes Puskás Tamás ur 8
 kegyelme jobbágy asszonya”. — Mindhármán „holmi bo-
 szorkányos cselekedetekért.”

Mindjárt a gyűlés megnyitásának kezdetén „Nemzetes
 Puskás Tamás ur, mint maga jobbágy-asszonya mellett,
 felelni akar Hompot Tamásné mellett, de conjuncta lévén a
 causa, nem engedtetik meg, hanem a ketteje Juca (vádlott)
 ellen procedáljon a Tiszt ur külön s a harmadik mellett
 azután szólhat a ten irt Puskás Tamás ur is, mint maga
 jobbágya mellett.

*) A per anyagának közlésénél szükségesnek tartom az
 eredeti följegyzések szokásos kitételeihez is ragaszkodni.

A védelem részéről ösv. György Ferenc Jánosné és
 Sövér Mátýáné érdekében a procurator szólal fel és til-
 takozik azok eltagatása ellen, mert — nemesi szabad-
 sággal élők lévén — nem lehetett volna megfogni,
 de a D. A. (= Dominus Accusator = vádló ur!) így felel:
 „Meglehetett, mivel az egyik Juca — Sándor Mátýáné
 residentiátlan, a másiknak is igen kevés jószága van.”

Bíróságilag kimondott Deliberatum (határozat): „meg-
 lehetett.”

A vádlottak procuratora még azzal is „excipial”, hogy
 „temporemissa” (aratás ideje) lévén, törvénykezési szünet
 van, de a D. A. replica, hogy ilyen causa folyhat.

Határozat: „Nou tenet exceptio.” (kivétel nem tesz.)

A bevezető forraségek illeténi való elintézése után
 Gáborffi Gábor v. királybíró, mint hivatalos vádló, azzal
 vádolja Joseni-ösv. György Ferenc Jánosné Sövér Katalint
 és Sövér Mátýáné Varga Juditot, hogy a „jelenváló 1735-ik
 esztendőben, 19 Julii, a Joseni-i alsó forduló határában
 Vidrafenyéje nevü helyben délkor bosszorkányi mesterség-
 gel való gyülekezésben voltak; oda — hasonló mesterséggel
 — gyermeket is vittek; sok kantairos (?) büjös-bajos
 varázsló mesterségeket követtek mások is; magoknak volt
 atéle szavok, hogy olyan bosszorkányi mesterséggel élnek...;
 mások fel is vetették (t. i.: fel is hányták, szemükbe mond-
 ták!) a-féle mesterségeket, de senkit meg nem perleltek.”

E „sulyos” váddal szemben a vádlottak kijelentik,
 hogy „ők sem egyszer, sem mások, sem Sidra fenyéjében,
 sem másutt bosszorkányi mesterséggel össze nem gyűltek;
 sem gyermeket oda nem vittek; semmi varázslások nem
 volt, sem szavok a-féle.”

Azután pedig Puskás Tamás ur excipial, hogy Hom-
 pot Tamásné Sövér Margitot — a maga jobbágy asszonyát
 — nem fogathatta volna meg a Tiszt ur (királybíró!) öke-
 gyelme, hanem Puskás Tamás urnak kellett volna, mint
 földes urának, hirt tenni, hogy megfogattassa.

hecsük. Es a 18. § feljogosítja ugyan is a pénstárt arra, hogy felhajtva nyomban a kivett összegeket akkor is, ha teljesen téves volt a kivetés s ha az ellen felvétel is nyújtott be. s tekintetben ugy is szomorú tapasztalatnak vannak s én is állítom, hogy a munkásságotól ágensek a közönséggel szemben szemben sokkal saklatóbb és kellemetlenebb formában járnak el, mint az adósszédők. Míg azonban a kincstárnak ilyen különleges felhajtásra joga sincsen, addig a javaslat 18. §-a azt akarja, hogy ha az első fokú kivétel ellen felvétel történt ugyan, de a kivett összegek legalább 50 százaléka letétbe nem helyeztetett, az összeg felhajtható legyen. Es éppen a legnehezebb helyzetben lehetnek a tulajdonosok. Mert a jobb vagyoni helyzetben lévők le fogják tenni az összeget és igyekeznek érvényre juttatni felvételüket. Mit tegyenek azonban a szorult helyzetben levők? Es a rendelkezés a legeszebbeket sújtaná, a nincsteleneket, kitre néve ebből vagyoni romlásuk kevetkezhetik.

Nagyon kérem azért, a Miniszter urat, hogy ha nem is hajlandó elejteni a javaslatnak a kékítő munkások helyzetével szemmi összefüggésben nem lévő általános rendelkezését, legalább ezt a rendelkezést a 18. §-t engedje törölni.

A szakasszonkénti vita során a javaslat 6-12. szakaszain több módosítás ment keresztül, melyek enyhítették a szónokok által felpanaszolt súlyos rendelkezéseket. Ennek dacára fontos feladata lesz az érdeklődőknél a szerkesztésnek s a sajtónak is, hogy a törvény szentesítése után a szakasszonkénti rendelkezéseit minél szélesebb körben megismertesse s ez által az érdekelteket súlyos károsodásokról megóvja.

As általam különösen érdekelteket 13 §-t sikerült a szakasszonkénti vita során teljesen törölni.

Gyárfás Elemér.

Papszentelés Ditrauban.

Lélelemelő ünnepet ült Ditrau község egész társadalmá, de főleg katolikus magyarsága két napon át.

Folyó hó 21-én szentelte áldozópapá Kémenes Tamás ditraui és Bartalis Tamás lazareti teológusokat Kegyelmes Főpásztorunk, Vorbuchner Adolf Alba-Iulia megyés püspök a ditraui monumentális kőtemplonban.

Dr. Lőrincz József plebános és az új papok kérésére felutazott Ditrauba Kegyelmes Főpásztorunk, hogy első ízben elvegye az új magasztos és elfelejtett szokást, az új papnak szülőfalujában való felszentelést.

Folyó hó 20-án, szombaton délután érkezett Ditrauba a Főpap Nagy Jend püspöki titkár és Dr. Macozalik Győző teológiai tanár kíséretében. 21-én, vasárnap már reggeli órákban hatalmas tömeg várakozott a gyönyörű márciusi napfényben csillogó ditraui templom csemterében és a templom előtti téren. — Felvonult Ditrau apraja-nagyja ünnepi díszben, csak egy tündökölő fehér harisnyás székelyek, a szőtvés szoknya asszonyok és leányok arca az örömtől és az eljövendő szép ünnepségre való várakozástól. Megható magyar-katolikus ünnep volt, odatudatos csiki katolikus székely hitvallás, amely nap két új veszt adott a katolikus székelynek, — két új papot, közülük valót, akik Isten után csak a miénk lehetnek.

Fél 11 órakor érkezett Kegyelmes Főpásztorunk a hatalmas néptömeg és az iskolás gyermekek szentelt barkát tartó sorfala között szünni nem akaró éljenzés által kísérve a templom kapuja elé, ahol a gyergyói pap és a két felszentelendő új pap kíséretében Dr. Lőrincz József plebános fogadta a magas vendéget, kereszteltem szavakkal üdvözölve és Ditrau valamat a Gyergyó székelységnek szeretetét és ragaszkodását tolmácsolva Kegyelmes Atyánknak, akiknek első hivatalos utja a legkatolikusabb Gyergyóba vezetett először is. Várta e nép, mondotta beszédében Dr. Lőrincz plebános, Főpásztorát s ez a várakozás nem szűrté ahojta, hanem komoly előkészület, mert nemcsak Ditrauban, hanem az egész Gyergyóban tisztekre menő tömegek végezték el husvétli szent György ünnepét, hogy egy kis öszéssel pápai áldásban részesüljenek szeretett Főpásztorunk által. — Fél 12 órakor a népnek Kegyelmes Atyánkra helyeztetett bizalmával nyujtom át templomunk kulcsát és egy kis emléket, a Ditrau templom képét azzal, hogy ez a kép a püspöki rezidencia falán ne mint rideg emlék, hanem mint egy odatudatos és áldozatkész katolikus nép szimbóluma függjön.

Eljöttem köztetek, válaszolta Főpásztorunk, hogy új papokat adjak az Istennek és vezért e népnek. — Elhastam Rómából a Szentatya áldását és egyuttal gyengédkedő és pus-

pokunk Gróf Majláth Gusztáv Károly szeretetét és áldását, aki itt él mindig köztünk. — Nem mulasztatom el, hogy a legnagyobb hála és szeretet kifejezésével ne emlékezzek meg Csakó János már elhunyt ditraui főesperes úrról, aki áldásos munkájával lehetővé tette a gyönyörű templomnak felépítését. Az áldásos munka tovább folyik, a jeleni plebános nyugon viseli gondját mindannak, amit a nagy elődök rábízának áldásos munkát végző jópásztorra e népek, így találkoznak élők és ha ottak a nemes munka végeztésében. Bizalommal adom vissza a kulcsot, hogy vessese tovább e népet Isten országa felé. Isten áldását kérem e hitközség és Gheorghiu népére.

E rövid, de annál szeretetteljesebb üdvözlés után bevontuk a Főpásztor az orgona és „Eccc sacerdos magnus” hangjai mellett a nép ezrel átal követve a templom főoltárához, ahol kesztét vette a Szentmise kös beiktatott papszentelés felemelő és megindító szertartása. Míse közben ugyanakkor a Kegyelmes Főpásztor mondott nagy beszédet a szeretetről és a papi hivatás magasztosságáról. A Szentmise és papszentelés háromnegyed 2 órakor ért véget s ezután a papság kíséretében a hívek sorfala és éljenzése között távozott az áldást osztogató Főpap a plebánára.

Két órakor a plebánia irodájában a helyi hatóságok és egyesületek tetteik tisztelő látogatást Főpásztorunknál, amilyen megjelent a ditraui társadalom színe-jára, hogy hódolatát és jó kívánásait fejezze ki Püspökének. — A tisztelő látogatást ugyancsak a plebánia terében a késő délutáni órákba nyúló hangulatos és tisztelettel öszi ebédnek mondható díszes ebéd követte, amelyen a papságon kívül 60 meghívott vett részt. Az ebéd alatt a Kegyelmes Úr, mint szerető atyai barát a legközvetlenebb hangon veszte a társaságot s a legjobb hangulathoz bontott asztalt, — beleértve a katolikus gyermeki szívünkbe a szeretet, a hangulatos tiszta élet utáni vágy magyait. Ebéd után a Főpásztor végig látogatta az összes köz- és kis tanteremeket épületeit, majd 22-én reggel fél 10 órakor utazott székelyre vissza, bizonyára egy meghatározó ünnepség jöles emlékeivel s hiteinek szeretetét és ragaszkodását vivo magával.

Folyó hó 22-én ugyancsak ünnepelt Ditrau község, az első miséjét bemutató újonnan felszentelt Kémenes Tamás áldozópapot ünnepelve. Erre a napra is ünnepi díszet öltött magára a falu, melynek apraja-nagyja részt akart venni a primicián. Kereszt alatt hozták fel az új papot a szülői háztól, ahol Dr. Lőrincz József plebános tartott könyvekig megható beszédet az új miséhez és a szülőkhöz. A hatalmas templomban nagy tömeg halgatta végig mélyeséges áhitattal az új papszentelését, melyben az ünnepi beszédet László Ignác Gheorghiu plebános, az ünnepes volt hitványa mondogta. A mai idők papjáról és mai idők követelményéről beszélt. „Saját surlját ássa meg és önmaga ellensége az a nép, amely veréből, lelkeiből nőtt vezetők nem öszi” — mondotta beszédében — Szentmise után áldást osztott az ünnepes, amely után a hatalmas néptömeg egy felemelő emlékei távozott Hasonló ünnepséggel és hatalmas részvételt mutatta be első szentmiséjét László Ignác Tamás ünnepes, ahol az ünnepi beszédet Dr. Macozalik Győző teológiai tanár mondotta.

Külön-külön nem említhetem meg itt helyszűke miatt mindazokat, akik Ditrau és Lazare község két szép ünnepnapját előkészítették, azon a rend t fenntartották és mindenképpen segédkeztek, de együttesen a legnagyobb elismeréssel és dícsérettel érdemelik nagy munkájukat, mint áldozatkészégekért, amelyek lehetővé tették új Főpásztorunk miséi fogadását s külön dícsérettel érdemel Ditrau község népe a fejeztemzett és lelkes magasztalását. Hgyjük, hogy Főpásztorunk szívében örök emlékét hagyják. A papszentelés lelküket megmozgató ilyen módon való celebrálása újra feleled s a ditraui szép példa követésre talál a jövőben a katolikus székely lelkek felemelésére és a tespedésből való felzásására, hogy újra nagy és erős legyen a csiki székely hite és hitbő, folyó áldozatkészégre.

POLGÁR JÓZSEF.

A hitelszövetkezetek alakulási formáságai.

Ahhoz, hogy hitelszövetkezet alakulhasson, legkevesebb 50 alapítótag szükséges. Az alapítók, miután többször összejöttek és szándékaikat alaposan megvitták, egyéges irányelveiket lejegyezték, szóval az alakulást alaposan előkészítették, alakuló gyűlésre jönnek össze.

Az alakuló gyűlésen a tagok előtt ismertetni kell az alapszabályokat, majd az alapítók aláírják az alapítási okiratot, az alapszabályokat, az üzletrész jegyzési ível együtt. Az aláírás köz egyzdő előtt, vagy hatóság kiküldött előtt történik, aki azokat hitelesíti. Ezután megválasztják a vezetőket. Az alapítási okirat és az alapszabály négy példányban állítandó ki. Egy üzletrész értéke 500 lej és ebből 10% a jegyzés alkalmával kifizetendő. A fizetett összeget alapítók bármely más meglevő szövetkezetnél letétbe helyezik és a letétéről szóló nyugtát a négy alapszabállyal a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Uniójához (Cluj, Str. Memorandului Nr.

novnumot.” Ilyen értelemben határoznak. A szerencsétlen vádlott — természetes — óvást emelt a határozat ellen.

De hiába!

A következő tárgyalási napon — ugy látszik — a viz-próbát is megtartották, mert e napról a következő följegyzés áll a protocollumban:

„Ao. 1735. Die 27. Augusti — Vizen való usztatással megpróbáltatott Hompot Tamásné; háromszor eresztetvén a vízbe, kétszer semmi vizet nem hozott a szájában; harmadszor ugyan keveset és a vízbe sem merült alább egy araszal”....

De ugy látszik — e tárgyalási napra — még a bíróság is ép' elégnék találta a viz-próbát, mert a följegyzés így folytatódik:

„Máról — tovább való próbája — halasztatik ad futurum sedem”, amelyet 1735. szeptember-13-án tartottak.

Ezen a tárgyaláson „Joseni-i Nemzetes László András ur” bekapaszkodott a vádlott elleni actióba, mert Farkas Tódor nevű jobbágya haláláért őt tartotta bűnösnek.

E napi följegyzésekből kitűnik, hogy „a századok-fa jármon való próba is meglőn, de haszontalan mindenképpen” (t. i. a vádlottra nézve haszontalan!) — „nyár- és szilfa járommal hasonlóképpen Hompot Tamásné.

„Azután — pedig — minden egyet-másiban maga körül, a hóhér által, még hajában is — keresztetett, hogyha valami olyan boszorkányos jel találtnék, de semmi sem találtatott. Bizonyosság: Benedekfi István, Borsos Tamás és Bereozk János Assessor uraimék. — G. S. —

(Folyt. és vége köv.)

Eladó belsőség. A tisztviselő telepön egy belsőség, melyen egy 5/5 m. ház van eladó. Értékesebb lehet Imre Lajosnál, ugyanott. s—3

12.) felküldik, ahol azokat láttamozzák és egy kérés mintával együtt az alapítókhoz visszaküldik. A kérést az alapítók két megbízottja aláírja és megjelenik a járásbírósnál a szövetkezet bejegyeztetése céljából. A járásbírósnál felveszik a bejegyzést igazoló jegyzőkönyvet, kiállítják a működési bizonyítványt. A járásbíró az alapszabályokból egy példányt megtart, egyet pedig visszaad az alapítókknak, egyet elküld az Uniónak, a negyediket pedig a bucaresti központ-hoz küld a szövetkezetek hivatalos lapjában való közlés végett.

Ezeknek a formáságoknak a betöltése után a szövetkezet megkezdheti működését anélkül, hogy a meghirdetésre várnia kellene, vagy hogy a kereskedelmi és iparkamaráknál bejegyeztetné magát. Megjegyzendő, hogy a formáságok bélyegmentesek.

Az alapszabályok összeállításával bajlódni nem szükséges, mert azokat az Uniónál készen lehet kapni. A szövetkezeti törvény szerint u. i. a bucaresti-i központ alapszabály típusokat készített és az alakulásnál azokat kisebb módosításokkal el lehet fogadni. Az Unió által küldött alapszabályok egyben az alapítási okiratot, az üzletrészjegyzési ívet, valamint a járásbírósg által felveendő jegyzőkönyvet, működési bizonyítványt és alapszabályhivatort is tartalmaznak.

Az alakulás tehát minden nehézség nélkül keresztül vihető, csak megérett öszettség és igazi akarás kell hozzá. Fontos, hogy minél előbb mozgalom induljon az iparosok hitelszövetkezeteinek kiépítése érdekében, belekapcsolódni az országos hálózatba, vegye ki a kisebbségi iparoság a maga részét a szervezkedésből, mert igazán rá van szorulva a gazdasági öszzetöngésre.

A szövetkezeti munka külön feladatai Ciuc-megyében.

Irta Dr. KARDA FERENC, a Victoria Általános Gazdasági Szövetkezet Sándorin-Ciuc igazgatója.

II.

Előbbi cikkemben rámutattam, hogy ebben a megyében legsürgősebb szövetkezeti feladat az elakadt népevelő munka megindítása s ennek segítségével olyan közszellem kialakítása, mely biztosítani képes a gyakorlati gazdasági munka előkészítéseinek sikerét. Hanyatló intézmények újraképzése, tapogatózó elindulások célhoz érkezése, új kezdeményezések eredménye mind attól függ, mikor és hogyan kezdik és végzik ezt a munkát az arra hivatott egyének, szervek és intézmények. Ezek között az E. G. E., az 6 sorozatos gazdasági tanfolyamaival, eléggé talán nem is méltányolható, követni való példát mutatott, hol kell a népevelés közszellemalkító munkáját megfogni. Ha a sokat ígérő kezdemény folytatása is lesz s a csuklógáyorlatozó pótkeretek az élecsapat nyomán harcoss egysegekkel fejlődnek fel, a győzelem nem lehet kétséges. Ennek a harcnak, mely a gazdasági válság legyőzésére indult, mindnek előtt a közbirtokossági terepet kell megtisztítani a — hogy a harcászati fogalomkörben maradjunk — portyázó csapatoktól.

Akik a közbirtokosságok életműködését csak a napi sajtó szapora bűnügyi tudósításaiból ismerik, könnyen abba a tévedésbe esnek, hogy itt nem is gazdasági feladatok megoldásáról, hanem egyszerű rendőri ügyekről van szó, melyeket egy erőlyes csendőrmester s két ügyes csendőr segítségével könnyen meg lehet oldani. Bizonyos, hogy a közbirtokossági bűnügyek az utóbbi időkben sokkal több újságpapirt fogyasztottak el, mint amennyi okvetlenül szükséges lett volna, de azért mégsem lehet azt állítani, hogy a vagyonkezelés körüli visszaélések üldözésével — s akár teljes megszüntetésével — meglehet szüntetni egyben azokat az okokat is, melyek miatt eddig ez a hatalmas közös vagyon közgazdasági és nemzetfenntartó rendeltetését teljes mértékben betölteni nem tudta. Semmi esetre sem. Mióta közvagyon van a világon, visszaélések a vagyonkezelésben mindig voltak. Lesznek a jövőben is. A közbirtokosságoknál valószínűleg semmivel sem kedvezőtlenebb arányban, mint egyéb közvagyonoknál, pl. községi, vagy állami vagyonoknál. Az érdekes anyagra vadászó napi sajtó persze nagyon hajlamos, hogy ezt a körülményt figyelmen kívül hagyja s nemzeti veszedelmeként sirassa el az egyes emberek sajnálatos megtévedéseit, korcsmai versengését, vagy a szabadjára engedett vezetők tulkapasait. Pedig ha a bűnügyek részére lefoglalt erőtartalmak egy részét gazdasági nevelésre, ismeretközlésre, tapasztalatlanok kalauzolására, tudatlanok felvilágosítására szabadtaná fel, a bűnügyi rovat szegényebb lenne talán, de annál többet nyerne vele a közgazdaság, ugys mint rovat. Távól áll tőlem még a gondolat is, hogy a valóban komoly visszaéléseket védelmezni, vagy csak megtegnni is próbáljam. Mindaddig azonban, míg a közbirtokossági bűnügyek állandó rovatával párhuzamosan rendszeres beszámoló nem kapunk az alaptalan feljelentésekről s a megszüntetett vizsgalatról, ki kell mondanunk, hogy ez az egyoldalú sajtómunka éppen akkor árt, amikor segíteni szeretne. Hiszen köztudomású, hogy a közbirtokossági intézmény ellenségei nagyrészt éppen ezekkel a kéjesen kitergetett bűnügyekkel indokolják azt a fel-felbukkanó szándékot, hogy a közbirtokosságokat igazgatási és jogi szempontból újra kell szervezni. Hogy ez az újraszervezés mit jelent, tudjunk. Felosztást, állami vagy községi kezelést. Első a vagyon megsemmisülését, utóbbi kettő a közös vagyoni hibák megörökítését, természetesen az előnyök biztosítása nélkül.

Mi hát itt a teendő? Mert hiszen az intézmény barátai és ellenségei között nincs véleményeltérés abban a kérdésben, hogy a mai gazdálkodás rendszerén változtatni kell. A magas közterhek, a gazdálkodás, igazgatás és fenntartás költségei legtöbb helyen már régen a vagyonállományt emészti s nem a jövedelmet. Azon egyszerű okból, hogy legtöbbjénél jövedelem nincs. A mai állapot fenntartása amilyen gyorsan, éppen olyan biztosan a végrőlra felé vezet. A gazdálkodás tisztaságának bármilyen erőlyes eszközökkel való biztosítása a pusztulás köröközőinak csak egy részét írja ki. A mai rendszer főhibája nem abban van,

hogy könnyű lelkiismeretű vezetőknek alkalmat nyújt a visszaélésekre. Elvégre talán sehol sem volna könnyebb komoly tartalmat adni annak a léha gazdálkodási jelzőnek: jut is marad is. Jut meg az elvégzett munkáért, a maradt a közösség céljaira. Nem, itt sem nem jut, sem nem marad. Nem jut a szükséges s nem marad a kényszerű kiadásokra. Nem, mert a vagyon igazgatásának elrendezése, körül ma még sokkal nagyobb szerep jut az összekötéseknek, rokoni kapcsolatoknak, könyvhaló képességeknek, mint a rátermettségnek, vagy a szakképzettségnek. Nem segít itt törvény, vagy alapszabály. A közéleti érdeket jogszabályokkal nem lehet megteremteni, ezt tanítással s neveléssel lehet kifejleszteni csupán a szövetkezeti mozgalom, szövetkezeti szellem néven hirdeti és követi azt az elvet, mely egyéni megbízhatóságból, üzleti tisztaságból, önzetlenségből s másokon való készséges segíteni akarásból tevődik össze. S mert éppen ez a szövetkezeti szellem hiányzik a közbirtokossági gazdálkodást irányító vezetéstől, a szövetkezeti mozgalomnak kell kiterjesztenie érdeklődési körét a közbirtokosságokra is. Kétségtelen, hogy valami ilyesmit érzett a törvényhozó is, mikor az új szövetkezeti törvényben a központi szövetkezeti hivatalt bizta meg a közbirtokossági gazdálkodás ellenőrzésével.

A közbirtokosság intézménye tényleg sokban hasonlít a szövetkezeti intézményéhez. Ha a törvény hozzásegítette volna a közbirtokosságokat ahhoz, hogy intézményükbe a szövetkezeti szellemet is átvigyék, talán még azt a jognyirálást is meg lehetett volna bocsájtani, amit ez szükségképpen jelentett volna s amit egyébként a törvény félig megvalósított szándékai a gyakorlatban ténylegesen jelentettek is. Sajnos, így a törvény fél uton megállt, mikor ellenőrzés tekintetében a központi szövetkezet jogait megállapította, de már ahhoz nem adott jogot a közbirtokosságoknak, hogy a szövetkezetek mintájára önellenőrzésre tömörülhessenek. Pedig a magyar parlamenti csoport mindent elkövetett, hogy a törvényhozó, ha már kimondta az „a”-t, mondjon „b”-t is.

Szakkörökben megvolt ugyan erre a hajlandóság, de a politika elrontotta a dolgot. Már pedig, hogy mit jelentett volna az, ha a közbirtokossági gazdálkodást éveken keresztül, állandó kapcsolat fenntartásával, a birtokosságok által alakított központok nyelvismerő, szakképzett ellenőreikkel ellenőriztethették volna s időközben is szaksajtójuk útján minden szükséges teendőről tájékoztathatták volna, ezt csak az tudja, ki a szövetkezeti központok áldásos működését ismeri s tudja azt is, hány százszázalékos bírálatot fizettek ki a közbirtokosságok csak azért, mert az igazgatóság elmulasztott egy felelősségi határidőt.

A szövetkezeti mozgalom mindazon által, ha nem is szabhat irányt a törvényhozó munkájának, a meglévő törvények keretein belül is sok mindent helyrehozhat, amit egyik oldalról a politika másik oldalról az érdekeltek tudatlansága és rövidlátása elrontott. Ebben a megyében nem régen kezdte meg a bíróság a közbirtokosságok újraalakítását az erdőtervény rendelkezéseinek megfelelően. Akárhová nézünk, nem látjuk sehol azt a szervet, mely egy központilag irányított felvilágosító munka kezdeti lendületével bedobná a tudatosítandó tömegekben azt az eszmét, hogy a közbirtokossági gazdálkodás fordulóponthoz érkezett s most az ideje gondoskodni arról, hogy a régi rendszerből átmentsék az újba, ami abban jó volt s kiirtsák a rosszat. Nem a törvény lesz a hibás, ha továbbra is pennaforogatók reménytelen barcát a számok tengerével fogják könyvelésnek hívni, ha kényes erdőszeti, vagy jogi szakkérdések a kalákatiszteltben intéződnek el, vagy ha sok ezer károktól terhes hivatali titkok megőrzésének kötelezettsége csak az első spriccerig tart. Alapos helyzetismerettel kidolgozott, egységesen szigorú alapszabályokban kell gondoskodni a szakmunka védelméről s a közérdek biztosításáról. A közbirtokosságok területén működő szövetkezeti intézmények s vezető emberek sokat tehetnek az elavult birtokossági közszellem megváltoztatása érdekében. Szervezettségüket, szövetkezeti tapasztalataikat s a népre való befolyásukat arra kell felhasználniuk, hogy a közbirtokosságok önelhatalmasításából pótolják a jogszabályok esetleges hiányait s az az álmos ösztönélet, melyet azok eddig éltek alkotó jövővé változzék.

A közbirtokossági gazdálkodás elrendezésében a gyakorlati szövetkezeti munkára csaknem kizárhatóan jelentőségi feladatokat várnak. Tudvalevőleg ezek a közbirtokossági vagyonnok erdőkből, legelőkből s pénzből állnak. A szövetkezeti munkának tehát ebben a hármas tagozódásban kell megszerveznie a közbirtokosságot a maga részére: fatermelő szövetkezetté az erdőgazdálkodás jövedelmezővé tételére, gazdasági és tejszövetkezetté a legelő vagyon jobb kihasználására s hitel-szövetkezetté az okos pénzgazdálkodásra.

A közbirtokosságokat maga a szövetkezeti törvény hívogatója a szövetkezeti munkába. A törvény ugyanis kimondja, hogy azok a közbirtokosságok, melyek arányrészük kétharmadával a tagjai felével részt vesznek az erdőterület szövetkezetben, saját érdekeiket maguk termelhetik ki közvetlenül s anélkül, hogy kénytelenek volnának az erdőtervény körülményes értékesítési eljárását alkalmazni. Érdekes volna most már azoknak az okoknak tanulmányozása, melyek miatt a közbirtokosságok — néhány szörványos kísérlettel eltekintve — ezt a vitathatalanul javukra szolgáló törvényszakszást mostanáig kihasználhatatlanul hagyják. Nagyon valószínű, hogy ennek helyenként más-más, különleges oka is lehet. Egy ok azonban okvetlenül általános jellegű: a szövetkezeti szellem hiánya a gazdálkodásban. S ha volt valaha olyan időszak, mikor ennek a szellemnek az élesztgetése parancsoló szükségességként jelentkezik minden hivatalos tényező számára, a mai, idő az. Ma a taértesítés számára újból igen kedvező lehetőségek nyíltak meg. Jól irányított szövetkezeti gazdálkodás ma aránylag nagyon rövid idő alatt pótolhatja s jóvá teheti hosszú évek mulasztásait s tévelygéseit. Míg a lakerekedelem haszna harácsoló idegenek zsebébe vándorol s a székelyeknek a megnőtt hasznából legtöbbször annyija marad, amennyivel az erdőszeti kihágásokért osztogatott tömlőtől megválthatja magát, a segélynyújtás nem ismerhet sürgetőbb feladatot az erdőgazdálkodás szövetkezeti szabályozásánál. Hozzáértő vezetés mellett ebben a vállalkozásban még lehet rövid idő alatt olyan hasznat elérni, melyből meg-

lehet alapozni a nagyobb gazdasági érdekeket átfogó szövetkezeti munkát. A szövetkezeti mozgalom innen várja s csak innen kaphatja a hathatósabb pénzületi támogatást. A tagoktól nem sokat várhat. Ezeknek szövetkezetre pénzük nincs. H-mnan is legyen? Még jó, ha minden tellendülés mellett is eleget tudnak keresni adóra, konverziós részletekre, perre, bírságra és megőlhetsére.

A fatermelő szövetkezetek jövedelme első sorban a legelőgazdálkodás átalakítására, jövedelmezőségének fokozására volna felhasználható. Erre az eddigi közmunkarendszer egyenesen képtelen. Szakértők szerint havasi legelőink jobb gondozás mellett könnyű szerrel eltartanak annak a marhaállományának kétszeresét, mely azokon ma úgy, ahogy tengődik. Az erdők kihasználása különben is visszakényszeríti népünket az állattenyésztés elhanyagolt foglalkozásához. Mi sem természetesebb, mint ha az erdők szövetkezeti munkával megszorított s megtakarított jövedelmét használjuk tel arra, hogy a kereset folytonosságát biztosítsuk arra az időre is, mikor már nem lesznek erdők. Ezt a célt pedig csakis a szövetkezeti erdőüzletek jövedelméből létrehozott és abból állandóan táplált legelő s tejszövetkezeti vállalkozással lehet elérni.

Végül a közbirtokosságok készpénzvagyonának szövetkezeti kezelése révén a hitelszövetkezetek is bizonyára kiálthatnának a tengődés mai szomorú állapotából. Ma már talán ismét lehet komolyan beszélni erről a kérdéssel is. Azok a közbirtokosságok, melyek még erdővel rendelkeztek, a faárak mostani állása mellett, valószínűleg még ebben az évben egyensúlyba hozzák költségtérítéseiket. Ha csak valamit okultak a mult tapasztalatain, falvaink népe a jövőben már itthon fogja kielégíteni hitelszükségleteit s keresetét nem lesz kénytelen kamatéhoz bankok zsebébe tünni. A falusi hitelélet újra szervezése pedig vár s joggal számít a közbirtokosságok pénzére. Ennek a pénznek a jövőben a hitelszövetkezetben van a helye. Történelmi a pénzzel akár milyen katasztrófa, még mindig jobb, ha az az érdekelte tagok zsebében értéktelenedik el, mintha bank pereli ki a konverziós részleteket. Amint hogy a konverzió is azok a közbirtokosságok jártak jól, melyek szövetkezetiileg kezelték a pénzeiket, mert az elveszett rész is a tagoknál maradt s a megmaradt részhez is lassanként hozzájutnak, vagy éppen azok, melyek kizárólag adták ki a pénzt, mert igaz, hogy ebből nem látnak többé egy vasat sem, de legalább az egész összeg ugyancsak a tagok zsebében maradt. Az új falusi hitelélet kiépítése tehát egyrészt a közbirtokossági vezetők okosságától másrészt a szövetkezeti munkások ügyességétől függ. A szövetkezeti mozgalom mindkettőre jogos reményekkel számíthat.

Egy-két újságunk keretében nem lehet a sorakozó kérdéseket részletekre menően kimeríteni Gondolatokat, eszméket, tervek, ötleteket ériutgattam ezekben a cikkeken. Korántsem azzal a képzeldéléssel, hogy feltaláltam azt a csodaszert, mely egyszerre minden nyavalyát meggyógyít. Etféle csodaszerekben magam sem hiszek. De a természet-törvényben hiszek. Tudom, hogy a megérintett anyag tovább adja a rezgést...

Nem gyermek Ön!

Mert tudja, hogy a bizalmat és szaktudást maról-holnapra nem lehet megozerozni!

RÁDIÓT

olyan cégnél vegyen, ahol a fentiekkel rendelkeznek is! HOL?

VÉCSEY és BIRÓ

„Rádió-Technica”, Mercurea-Ciuc
a Philips, Standard,
Mareoni, Columbia
Csikmegyei képviselőnél.

12-

Apróságok.

Titus I. Negoescu ditrau-i állami iskolai tanító, újságíró „szeretett” fűtött sajtómunkásságával már több esetben volt alkalmunk foglalkozni. Aután egyszer elismült a ditrau-i tanító ur. Gyűlölettel csapogó p-nnáját phentette, hogy most újult erővel ronthasson az ártatlan asékelyeknek s feshessen a hissekény falakra újabbnál újabb, veszedelmes ördögöket. Legutóbb a „Curan-u” hasábjain háborog rettenetesen a feltámaszti körmenetek miatt. Szerinte ez államfelforgató valami. P díg tisztában lehetne azzal, hogy a keresztény világ mit ünnepel és mit jelképez ezzel a körmenettel. Tudja is, de nem akarja észrevenni s onnan Ditrau-ból, „sésés” látóközzel a hívócsiki asékelyek ellen igatja azt a jóbissméri román kövéleményt, mely nem tehet arról, hogy a cikkíró remekelt.

A kérdéses írásmű megjelenése után Anastasi Teodor gheorgheni-i kltűnő újságíróval beszélgettünk a cikkről. A megnyilvánuló jelenségeket helyes irányból felfogó kártársunk kapásból intette el Negoescu urat. Szerinte feimérhetetlen károkat idéz elő a történelmileg egymásra utalt és egymás mellé rendelt nepek közötti ilyen irányu munka. Ely szóban jelölte meg a fővárosi lap ditrau-i „munkatársának” a felfogását. Ely voltunk egyútt nem értette, hogy lehet az egymásra utaltság kelles közepén ilyen rémségekkel traktálni és félrevesetni azt a jóbissméri román kövéleményt, mely az ilyen usítások hiányában minden-

Ujdonság! Ujdonság! Werox-áramszűrő

fontos kiegészítő része
minden RÁDIÓNAK.

1. Csökkenti a hálósati zörejekeket.
2. Csökkenti az áramfogyasztást.
3. Óvja a lámpákat.

Gyári garancia! Nem kell szerelés! Minden rádió-szaküzletben kapható. Lel 240.—

2-

bizonytal egészen más szemüvege át veszem és szeretettel kérem azt az önh-báján kívül kisebbségi polgártársát, aki elvégre nem akar semmi mást, mint saját hitében és meggyőződésével becsületesen dolgozni és tisztességes kenyeret keresni maga és családja számára.

Hivatalos helyről szerzett értesülésünk szerint a közel mu'tban Both Silviu ciucsanmartini állami iskolai igazgató-tanítót azon tanítók felügyeletével bírták meg, akik nemzetmentő munkát végeznek a megyékben. Ugyanakkor kötelessége Bohának a helysáin szerzett adatok nyomán megállapítani, hogy melyek az illetékesített családok s azokat minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel visszaszítani s nemzettestbe. A kivételes érthető erdőklődést váltott ki nemcsak kisebbségi, hanem többségi körökben is.

A gheorgheni-i műkedvelők, amint annak idején részletesen megírjuk, dr. Ferenc Gyula volt szingizgató rendezésében ez vezetésevel nagy sikerrel viték színre „Az Ur katonái” című, vallásos tárgyú színművet. Jellemző a sikerre, hogy a huaveti ünnepek alkalmával negyszer játszották le a városban szűfolt házak előtt a darabot s kóntívánatra a szomszédos nagyobb falvakba is elhúgotat a kltűnő műkedvelő együttes. Késég sem fér hozzá: Gheorgheni-ben nagyvonaú, értékes kulturmunkát végeztek.

Most, a „hisznél” érdemes figyelni a spanyol eseményeket. Igen, mert most bontakozik ki az igazi helyzet. Az, amit eddig gondosan titkoltak a szemek előtt s fátvóit igy-kesnek börtánra rá. Most a fatvóit meg-megribben, szakadozik s az igy keletkezett résen pillanatra-ig betekintést nyerhet az események iránt érdeklődő abba a társadalmi helyetbe is, mely város polgarnasboruba sodort egy jobb sorsra érdemes munkás s az elni akaró népet. A spanyol eseményekből nagyon sokat lehet, sőt: kell is tanulni.

Külkereskedelmi tájékozódást nyújt kereskedőinknek

— a Budapesti Nemzetközi Vásár.

(Bucuresti tudósítónktól).

Ismeretes, hogy esidőszerűt gazdasági tárgyalások folynak Magyarországgal s hogy ezeken a tárgyalásokon elsősorban kompenzációk arapon lebonyolítandó üzletekről van szó. A tervek szerint Romania főként traktorokat, mezőgazdasági gépeket és villamosági cikkeket venne át Magyarországtól s, fa, södborsó és kivittl feleslegekben mutatkozó egyéb termény ellenében. A román exportőrök és a román ipar abban a feltevésében, hogy a tárgyalások eredményre fognak vezetni már is megfelelő tájékozódást óhajt magának s azerről arról, hogy melyek azok az importcikkek, amelyek majd Budapestre lesznek becserezhetőek. A román kereskedelem és a román ipar két nagy ország központja: a Sfatu Nagutoreo és a Uniaire Generale Industriilor Romani exportőr tagjai a tájékozódásra kedvező alkalomnak vélik a Budapesti Nemzetközi Vásárt, amelyet ebből a szempontból megfelelő időben 1937 évi április 30-tól május 10-ig rendeznek. Ezen a vásáron ugyanis kiállításra kerülnek és működés közben is alaposan megismerhetők az összes gépek és eszközök, amelyek egy export üzlet esetén szóba kerülhetnek. Ezen kívül a vásár nemzetközi kiállítói távolság országok produktumait is bemutatják, ami ugyancsak megfelelő külkereskedelmi tájékozódási lehetőséget nyújt kereskedőinknek.

A vasuti utasai kedvezmények igénybevetelésében szakképes vásárigazgatóknak az Europa utasai iroda és a Wagons-Lits-Cook iroda összehívójainak, Mercurea-Ciuc on a vásárigazgatóknak kaphatók a régi iparszűfolt hivatalában, személyenként 120 lejert mar becserezhetőek. Az utasai kedvezményekkel a Ministerul de Industrie si Comerțul vonatkozó rendelete értelmében április hó 30-tól május 10-ig lehet Budapestre, onnan pedig április 20-tól május 20-ig lehet visszautazni.

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

Ismét megdrágul az utlevél. An oradeal ügyesség... az utlevelek szükséges irattalansági bizonyítványok...

Románia külügyminisztere Belgrádba utasított. Április 1-én kezdődött meg Belgrádban a...

Averescu értekezletre hívja az összes volt minisztereket. Fővárosi hír szerint Averescu generális...

Keloten is feszül a helyzet. A japán képviselőházasat feloszlatták és április végére kiűrik az új választásokat.

KÜLÖNFÉLÉK.

A helybeli Leányklub tea-délutánja: április 4-én. Április 4-én, vasárnap délután 7 órai...

Hirdetmény. A pénzügyigazgatóság felhívja mindazokat a kereskedőket, akik gyapofonásait, kavát, sőt raktáron tartanak...

Micai Miska meghalt, kihullott a sok öröm és bánat könnyet ontó „sírásfa” keneből, nyirentyűjtel sem futtatja végig...

72 éves volt a száznemesi születésű Micai Miska és keres 50 évvel ezelőtől jött át hoszának Hargita alján...

A bölcsőtől a sírig, az élet minden ünneplés megnyilvánulásában kitartott mellettünk. Iett legyen bar...

A Mikók, Lásárok, Rudnyánszkyak, Gyalókayak éppen úgy fogadták hasi nepezenésüknek, mint a kevesbe történelmi nevet viselőik...

Szigoru, példás, tiszta és boldog családi életet élt, aszonivai, nagy a vallásos buzgósága szinte felemelő és példás mutató volt...

Nem air már többé a hegedű négy hurja, ezüst tükörös kávéházban elnemultak a hangok, mert az „Ur katonáját” Micai Miskát Teremtője magához szólította.

Micai Miskát folyó év március hó 31-én óriási köszönet kísérté utolsó útjára. Sirjánál Antal Áron főlgimn. tanár mondott könnyekig megható beszédet.

A ciucsanmartini országosvásár, a román húsvéti ünnepek miatt korábban tartatik meg és pedig: 1937 április hó 27 és 28 napján az állatvásár, 29-én a lakóvásár. (Kérjük a szomszédos megyékből lap társainkat esen hirtünk leküldésére.)

Érdekes polgári kereset. Nem mindennapi polgári ügyben hozott elvi jelentőségű döntést a helyi törvényszék hármas tanácsa. Csillag János Péteré luncadé-jeai gaskáldkódó 20 ezer lej kártérítést követelt az egyik gimesi auobussvállalattól, mert annak kocsija jelszere nem állott meg, nem vette fel a így lekészt: egy igen fontos tárgyalásról, miből kifolyólag 20 000 lej kárt szenvedett. Az alperes vállalat jogi képviselője assal védekezett, hogy semmiféle törvény nem írja elő, hogy az autóbuss menetközben köteles megállni. A feperes nem a rendes megállónál várt a gépre, menet közben közfelfelé akarta megállítani a kocsit, melynek vezetője azt hitte az utasokat üdvözlő Csillag. Függetlenül ettől a rendelkezésére álló vonaton is beuasztatott volna a tárgyalásra az alperes, mely az autóbuss után idült a nyoc óra előtt jóval a megyaszkhely állomására érkezett. A kereset elutasítását a kártérítés és parköltségek címén 15.000 lej megítélését kérte. A törvényszék hosszas tanácskozás után az alperes álláspontjára helyenkedett s kimondotta, hogy a gépkocsi menetközben nem köteles megállni. Így az alperes nem kötelezhető kártérítésre. Ugyanakkor a vállalat kártérítési igényét is elutasította.

Gyilkosság. Domokos Jakab, dancsoti 32 éves gaska összeszólatkosított Szócs János nevű 29 éves gaskatársával. Rövidesen veszekedéssé fajult a vita, melynek hevében Domokos bicakát hasszált s egyetlen késszurással megölte ellenfelét. A gyilkos gaskát letartóztatták és az ügyészségre kísérik.

A budapesti arumintavásár igazolvánnyal kaphatók a volt ipartestület irodájában. A budapesti arumintavásár igazolvánnyal megérkeztek és azok kaphatók a régi ipartestület hivatalos helyiségében. Ára 20 lej.

Nyaraló- és szálloda-tulajdonosok figyelmébe. Fűrdőző és átutazó vendégek nyilvántartási nyomtatványa ivenként vagy fűsve és k3tve, román, magyar és német fejszóveggel lapunk kiadóhivatalában kaphatók.

A cukor drágulása. Legutóbb hírek terjedtek el arról, hogy a cukor árát felemelik. Országunkban most is rendkívül szomorú állapotok uralkodnak a cukorfogyasztással kapcsolatban. A statisztika szerint Romániában a fejszönténi cukoradag évenként 5 kg. Amíg egyes európai államokban egy-egy lakóra évi 57 kg. cukor is esik, addig nálunk es a szám jóval alul marad az átlagon. Az átlagos európai fogyasztó egy évben 22 kg. cukrot hassnál fel, amelyhez viszonyítva a romániai lakosság megtehetősen alul marad az évi 5 kgos fejadaggal. A cukor újabb drágu ása csak est eredményesné, hogy es a szomorú szám még tovább leromlana. Érthetetlen, hogy egy ilyen gazdag ország anyire kedvezőtlenül szerepeljen a statisztika mérlegén.

A felemelt vasúti díjszabás. Április 1-én életbelépett az új vasúti díjszabás. E szerint az I. és II. osztályu jagyok 15 százalékkal, a III.-ik osztályu 10 százalékkal drágultak meg.

Teniszmezők figyelmébe! Felkérjük mindazokat, akik az idén a C. S. C. tenispályáin akarnek játszani, hogy mielőbb saiveskedjenek jelentkezni Veress Sándor dr. vesetöbbszötszögi tagnál. — J. időben a pályák már most rendelkezésre állanak.

Az ének miatt... Csikó Antal és Balogh Ferenc ciucsaangeorgiu illetékesi szabadságos katonákat letartóztatta és az ügyészségre kíserte a csendőrség, mert résség fővel az államos sértő nótákat énekelték.

Ehuzata a törvényesek a fogadatlan prókátort „notáját”. Köllő István és Peter gheorgheni katonai előképségre kötelezett ifjakat, mert törvénytámba kötelezettségüknek nem tettek eleget 700 lejre bírásgolta az illetékes parancsnokság. Az össeséget nem flasték meg a testverek, mire végrehajtást vesettek ellenük. A hivatalos foglaltás foganaotitása alkalmával Köllőknél tartózkodott Balázs Vencel 28 éves szomszédjuk is, aki minden ok nélkül a végrehajtó és kiseretere támadt, mire bűnvádi eljárást indítottak ellene. A most megtartott főtárgyalás során egy évi foghástra és két évi politikai jogvesztésre ítélték a fogadatlan prókátort. Tazulás: ne üsd illetéketlenül más dögába az orrodát, mert — egész helyesen — ráütnek.

Erdőbírásgok. Ebben astán nincs hiány. Az emberek nem akarják megérteni az erdőtörvény szigoru rendelkezéseit: s egymás után ennek súlyos kihágásokba, melyeket — erthetően — megtorolnak az illetékesek, Legutóbb egyetlen napon 10 gaskát ítélték 5—10 nap, illetőleg 200—1500 lej között váltakozó bírásgokra. Bshajthatatlanság esetén a bírásgösseségeket is bírőtre váltóztatják át és szabályszerűen le kell ülni.

Betörésért egy év. Csorba András luncadé-jeai laós, munkanélküli napszámos, Nka József, David Elekné, ösv. Antal Istvánné és Peter Ferenc lakására betört a nagyobb értékű szakkmánnyal távozott mindenhonnan. Ügyet most tárgyalta le a törvényszék s a bosszertt bizonyítékok alapján egy évi foghástra, 2000 lej pénzbírágra és 3 évi politikai jogvesztésre ítélték.

Verekedés. Boeru Vasile bicazi gaska feljelentés tett a helyi ügyészségen, hogy Ghenei Joan gaskatársra egy jub miatt nyílt uccán megtámadta és c uoyan össeverte. Az ügyészség vizsgálatot indított a fejlentés tisztázása céljából.

Betörés. Ismeretlen tetfesek behatoltak V zoll István és ösv. Angbl Ardráné lakásai lakószok házába, ahonnan nyolcezer lej értékű holmit vittek el. A tetfesek kénszerítése érdekében erélyes nyomozást indított a csendőrség.

Köszönetnyilvánítás. Megtört lelkünk egész melegével mondunk hálás köszönetet azon szép számú köszönetnek, akik felejtethetlen halottunk id. Micai Mihály temetése alkalmával mélységek fájdal munkban megjelenésükkel vigasztalni kezegesek voltak.

A gyászoló család.

Megérkeztek

a „Sirály”-cipőüzletbe

a legszebb, legdivatosabb és legmodernebb tavasszi cipők. — Szolid, olcsó árak, elősékeny kiszolgálás. — Vételkötelezettség nélkül tekintse meg az árut, akit érdekel!

Szíves pártfogást kér:

„SIRÁLY” CIPŐÜZLET (Domokos)

Mercurea-Ciuc — az Ipartestület mellett. 4—

Nyomatott Vakar könyvnyomdáiban, Mercurea-Ciuc

No. 881
2 Aprilie 1937
Arverési hirdetmény.
A helybeli állami Gimnázium „Patru Rres” 100 hl tűsifára árajánlatokat 1937 évi április hó 8-ig beszerőlag elfogad.

Primăria comunei Sânmărtin-Ciuc.
No. 281—1937.
Publicațiune.
Se aduce la cunoștința generală, că proxumul TÂRG DE ȚARĂ în comuna Sânmărtin, Județul Ciuc din cauza sărbătorilor Sfinților Paști, în loc de 1, 2, 3 Maiu 1937, se va ține în zilele de: 27 și 28 Aprilie 1937, pentru tot feluri de vite și în ziua de 29 Aprilie 1937 pentru mărfuri. Primăria.

Fürdőtelepre tökéletesen főző házaspár állandó fürdőfelügyelőnek felvétetik. Érdeklődhetel a lap kiadóhivatalában.

Keresek megvételre egy hassnalt, de jo karban levő modern gyermekkoszit. — Cim a kiadóhivatalban. 1—8

Arverési hirdetmény.
Catsutula-n (Csatolász) az Incze Ignác-fle építetes belsőleg 1937 évi április hó 18-án délután 2 órakor a községházánál, nyilvános árverésbe a legtebbit igörőnek eladatik. Zsók Józsefné, tulajdonos.

ELADÓ:
3 drb Bannáról hozott 6 hónapos tenyészkan; Faj baromfi telep teljes felszerelése, gépekkel stb., egy csald 10 darab „Lschora” anyaatat. Értekezni lehet a kiadóhivatalban. 2—2

KERESÜNK egy megbizható egyént, aki lakóhelyén és vidékén egy elosztási raktár áruit biztosítaná. Pályázó köteles az árut a körletében elosztani az igazgatóságnak vezetése mellett. — Foglalkozása és székhelye mellékes. Tartós jóvadelem havonta 15 000 Lej. Ajánlatok „M. 722” jellege alatt: Hönel & Co. Nfg., Klagenfurt (Austria) címre intézendők. 2—2

MODELL KALAPOK
tis napenként új formák olcsó árban, megtekinthetők
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanott készűnek minden-nemű női kalapok elsőrendű anyag hosszadással. Kalapok átalakítása a legrövidebb idő alatt.
Mercurea-Ciuc, I. C. Bratianu (Gimnázium)-uoca 112. sz., a Sörház közeleiben.

Egy fenyezett diófa ebédlo-asztal eladó
Cim a kiadóhivatalban.

HEGEDŰÓRÁKAT
conservatoriumi módszer szerint, jutanyosan ad:
SPRENCOZ GIZI, M.-Ciuc.
Str. Cap. Vulovici (Hargita-uoca) 26.

Könyvkötészeti munkákat
a legszebb és legtartosabb kivitelben a legjutanyosabb árak mellett eszközöl a
Vakar üzlet, Mercurea-Ciuc.
MEGVESEM báró Orbán Balázs: „Szekelyföld” című művének 3-ik (Háromszékmege) kötetét. — Cim a kiadóhivatalban.

Töltő-tollak javítását és tisztítását vállalja a Vakar-üzlet.